

היחידות והמתקנים הצבאיים השונים) ו-
לידיעות (מצבת היחידות והמתקנים הצב-
איים הללו). באמצעות מערכות-מידע אלה
מסוגל המטה למסור למפקד במועד הנדרש
את הנתונים הנחוצים להערכת המצב ולקבלת
החלטה.

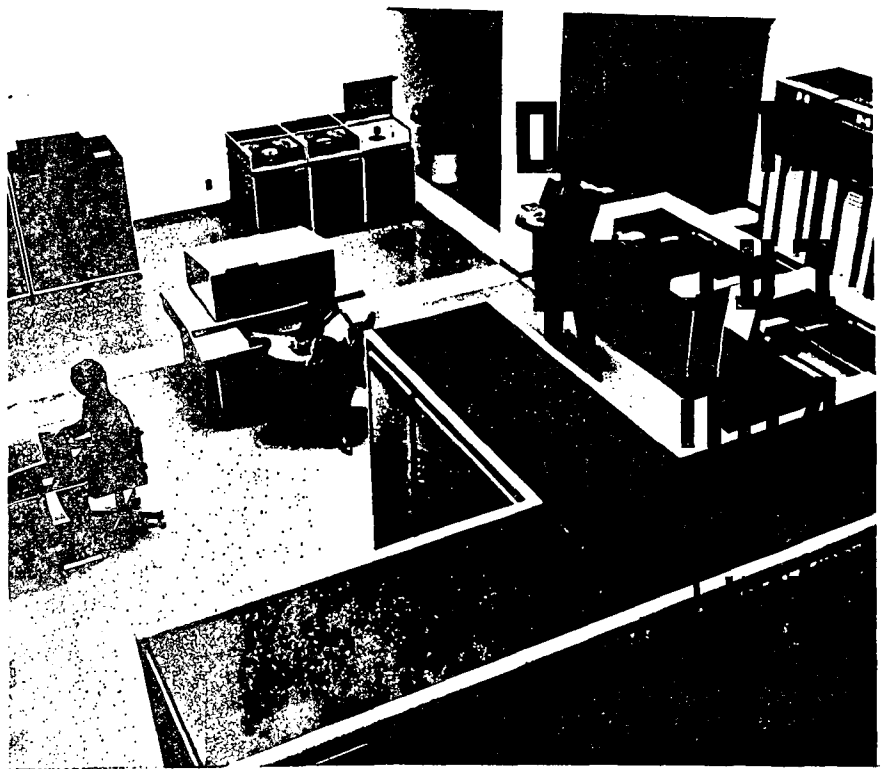
אולם הפיקוד זקוק לא רק למידע; השראה,
חוש, ניסיון, עקרונות תכנון והחלטה — כל
אלה הכרחיים אף הם, ורק בהפעילו אותם
עם המידע שסופק לו — יעלה בידי המפקד
לקבל החלטות נכונות. אך גם כאן קיימת
בעיית הזמן העומד לרשותו, ושמה מסוגל
הציוד האלקטרוני לעיבוד נתונים לשמש אף
כאן „שותף” רבי-ערך לעבודה?

מלבד מערכת-מידע, המספקת את הנתונים
הדרושים במועד ובאורה הנדרשים, יש ליצור
מערכת-פיקוד, המסוגלת להצביע על
ההחלטה האפשרית הטובה ביותר מבין החלו-
פות השונות; היא תעשה זאת באמצעות
מודלים מחשבתיים (בשיטות של חקר-ביצור-
עים). על מערכת-הפיקוד לחשב את תוצאו-
תיהן של החלטות מסוימות עוד בטרם
הוגשמו; עליה למנוע בזבזן אמצעים או
כישלון, מערכות כאלה פועלות כבר בתע-

שיה, ויש להפעילן בסקטור הצבאי.
שילובן של שתי המערכות שתוארו, ייצור
מערכת-מידע-פיקוד, העשויה לקלוט
מידע, לאחסנה, לעבדו ולספקו במועד הנדרש,
להוצאת מסקנות או לעיבוד נוסף במודלים
מחשבתיים.

המחשב יכבוש את מקומו גם בסקטור הצבאי,
כאמצעי-עבודה וכעזר-פיקוד חשוב, מהיר-
פעולה ואמין. הידיעות בדבר המאמצים הנע-
שים בתחום זה בצבאות שונים בעולם —
מוכיחות כי אין זה בגדר דמיון. לא ייפלא,
כי כוחותיה המזוינים של ארה"ב הגיעו
להישגים הגדולים ביותר בפיתוחן של מער-
כות-פיקוד-ושליטה; אך גם צבאות צרפת,
גרמניה המערבית, ובמיוחד צבאות ברית
ורשה — עוסקים בפיתוחן של מערכות-פיקוד.
בארצות אחרות, כגון שוודיה ואיטליה, מספ-
רים במערכות חלקיות, אך המטרה הסופית
היא מערכת-מידע-פיקוד. בכל המדינות הללו
הוקמו צוותי-עבודה, המורכבים מאנשי-צבא
וממומחים לעיבוד נתונים; ראשית מחקרם
מתנהלת בתחום הטכני-כנותי, תוך שימוש
בציוד הסטנדרטי לעיבוד-נתונים, הנמצא עתה
בשוק.

משום כך נראה לנו, כי על השאלה שהוצגה
בפתיחת המאמר — המסוגל המחשב להיות
יותר מאשר „פועל” טכני זריז ומסור? —
ניתן להשיב בהן ברור.

הוא לידיעות; אך אין די לשם כך בידיעות
בלבד, שכן אלה אינן משקפות אלא מצב-
דברים מסויים בפרק-הזמן הנתון; ואילו קצי-
ני המטה זקוקים גם לנתוני-יסוד, ולכן יש
להגיש למטה נתונים המורכבים מנתוני-יסוד
וידעיות.

נתוני-יסוד וידיעות אלה, על הגייסות הלוח-
מים וציודם, תנאי מזג-האוויר והראות, הקר-
קע, האמצעים, האוכלוסיה האזרחית, ה-
אויב — כל אלה מאפשרים למטה לסייע
למפקד.

ארגונו הקיים של המטה מאפשר, אמנם,
השגת הידיעות ונתוני-היסוד הדרושים ועיבוי-
דם; אולם, המסוגל המטה להעמיד נתונים
אלה לרשות המפקד במועד הנדרש?
מאז סיום מלחמת-העולם השנייה הפכו תפקידי
הפיקוד בצבא מורכבים יותר ויותר, והמידע
שיש לעבדו הפך רבי-צדדי ביותר וכמותו
גדלה והלכה; ולעומת זאת, התקצר והלך
הזמן העומד לרשותו של המטה לשם השגת
המידע ועיבודו, כדי שיוכל המטה לעמוד
בלחץ הזמן, הייב הוא להשתמש בעזרים.
אלה יכולים להיות כרטסות גדולות, שבהן
מאוחסן המידע כולו; אך יכולים הם להיות
גם כרטסות אלקטרוניות, כלומר — מער-
כת-מידע.

במערכות אלה מאוחסן כל המידע הדרוש,
כשהוא מחולק לנתוני-יסוד (תקני כל

בכתבי-עת מקצועיים ובמדוריהם הטכניים של
עיתונים, מתרבים והולכים המאמרים בהם
מדובר בעיון המחשב, במהפכת-המחשב. הציוד
האלקטרוני לעיבוד נתונים נחשב לאמצעי-
עבודה ולעזר-ניהול; עליו לסייע לאדם להח-
ליט ההלטות — ביתר מהירות וביתר
יעילות.

אין חולקים על כך, שהמחשבים כבשו להם
את מקומם כאמצעי-עבודה וכאמצעי-ניהול
בתעשייה. הוכח בעליל גם, כי ניתן להפי-
עילם בצבא לשם עיבוד נושאים מסויימים,
מנהלתיים או לוגיסטיים. אולם, המסוגלים
המחשבים להיות יותר מאשר „פועלים” זרי-
זים ומסורים? הניתן להפעילם בדרגי מטה
רמים כ„שותפים לעבודה”, כדי שיעשו חלק
מעבודת-המטה הנוכחית?

קשה להשיב על שאלות אלה באורח כור-
ללני וחד-משמעי, אך יעשה כאן ניסיון להאיר
את הסוגיה מצדדיה השונים.

תפקידו של כל מטה הוא:

- להגיש למפקד בעוד מועד את כל הנתו-
נים הדרושים לקבלת ההחלטה;
 - למסור לגייסות בעוד מועד את החלטת
המפקד על-ידי הטלת משימות;
 - לפקח על מילוי הפקודות שניתנו;
 - להקל על הגייסות את הלחימה, על-ידי
נקיטה באמצעים תאמימים.
- כדי שיוכל המטה למלא את תפקידו, זקוק